

РУСЕНСКА
НАРОДНА
О П Е Р А

ПОВЕСТ
ЗА
ИСТИНСКИЯ ЧОВЕК

ПОВЕСТ ЗА
ИСТИНСКИЯ
ЧОВЕК ОПЕ-
РА В 3 ДЕЙ-
СТВИЯ ОТ С.
ПРОКОФИЕВ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов" - Русе

120000890810

РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА

490944

ПОВЕСТ ЗА ИСТИНСКИЯ ЧОВЕК

опера в 3 действия (10 картини). Музика от Сергей Прокофиев
либрето от М. М. Менделсон-Прокофиева по едноименната
повест на Борис Полевой.

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА:

АЛЕКСЕИ	баритон
КОМИСАР	бас
ВАСИЛ ВАСИЛЕВИЧ	бас-баритон
АНДРЕИ	бас
КОКУШКИН	тенор
ГВОЗДЕВ	тенор
КЛАВДИЯ	меццо-сопран
ОЛГА	сопран
ЗИНОЧКА	сопран
МАЙКАТА	меццо-сопран
ДЯДО МИХАИЛО	тенор
ВАРЯ	сопран
БАБА ВАСИЛИСА	меццо-сопран
ПЕТРОВНА	сопран
ПОЛКОВНИК	бас
СТАРШИ ЛЕКАР	тенор
ФЕДКА	дете (говор)
СЕРЬОНКА	дете (говор)

Диригент: **Борис Хинчев**

Режисьор: **Стефан Трифонов** Художник: **Жак Авдала**

ЗА АВТОРА И ТВОРБАТА

„Аз предпочитам да пиша опери на съветски теми и да слушам отрицателни мнения в случай на несполука, отколкото нищо да не пиша и нищо да не слушам“. Тези думи на Прокофиев ясно и пълно характеризират вечно търсещия и неукротим дух на гениалния творец. Малцина композитори са успели така убедително вълнуващо да отразят в творчеството си бурната епоха в която живеят и така пълнокръвно да пресъздадат чертите на новия човек. Но за това е необходимо да се търси, да се рискува, за това са необходими смелост и дързновение, любов и преданост към изкуството. А Прокофиев притежаваше освен това и прозрението на гения и голямо човешко сърце.

През 1900 г. деветгодишният Прокофиев посещава в Москва оперите „Фауст“ и „Княз Игор“. Първият контакт с оперна сцена оказва решаващо влияние на впечатлителното дете и през лятото на същата година се появява операта му „Ведикан“, написана по собствено либрето. Ризбира се, това е детски опит, но любовта си към оперния театър композиторът запазва през целия си живот. За това свидетелствуват 15-те крупни музикално-сценични произведения (8 опери и 7 балета).

След забележителния балет „Ромео и Жулиета“, монументалната опера „Война и мир“ и „Семен Котко“, Прокофиев логически стига до своето последно оперно творение — „Повест за истинския човек“.

Историята на създаването на операта говори за голямата любов с която авторът се е отнесъл към тая трудна и първа по рода си задача. Да се напише опера в която няма противоположни характери, нито задължителния класически конфликт на две противоположни борещи се общественни категории, е явно противоречие с традиционното разбиране и третиране на оперната драматургия. Но Прокофиев нямаше да бъде Прокофиев, ако не беше се заел с разрешаването на една такава интересна и от никого нерешавана до сега задача. Две години след напечатването книгата на Борис Полевой за героичния подвиг на съветския летец Алексей Мереснев, бива завършена и операта. Композиторът твори с голямо напрежение, съзнавайки че да се създаде музикално-сценично произведение в което главното действащо лице не е литературен или исторически герой, а жив човек — наш съвременник е задача колкото благородна, толкова и трудна. В края на 1948 год. операта бива частично показана пред колектива на Ленинградския театър за опера и балет, но след неблагоприятното отношение на критиката, театъра се отказва от нейното поставяне.

Новите средства и форма на въплотение смут и тогавашната критика и на страниците на печата не се е появила нито една рецензия, която да отрази положителните качества на произведението. Едва в 1960 год. с постановката на Большой театър получава радужен прием въсред публиката и ласкава оценка от страна на критиката.

За операта си Прокофиев пише: „Основните качества на музиката ми са лекота на мелодията и простия и достъпен хармоничен език“. И наистина още от първите тактове тя поразява със своя лаконизъм и напрежение на сценичното действие.

Алексей въсред отломки на разрушен самолет в глух, непроходим вековен лес. Широка и мрачна е темата на замръзналата природа, изправила героя пред неизвестността. Първият радостен проблесък на съзнанието, че въпреки всичко е жив се сменя с тревожното усещане, че нещо с краката се е случило. Но трябва да се върви, да се върви на изток, да се върви към своите.

В действието се вплита една от основните теми в произведението-темата на мъжествения и героичен подвиг, проведена във форма на симфоничен антракт. Тоя приъм на психологическо въздействие, автора използва на три пъти, давайки възможност на зрителя да проследи двубоя между човека и постигналите го изпитания през целия му път.

Преломен момент в развитието на конфликта е III картина. След 18 денонощия отпадналия и загубил сили Алексей намира своите. Мъжеството спечелва победата. То му запазва живота и го връща въсред съветските хора.

След срещата на Алексей с В. Василевич и Комисаря (II и III д.) след танците в санаториума и своеобразното лирично интермеццо, стигаме до заключителния монолог на героя в последната картина и радостната среща с любимата девойка.

Във финала на операта широко и топло звучи епичната тема на песента „Родина“ като възхваля на мъжеството и героизма на съветския човек.

Б. Х-в

СЪДЪРЖАНИЕ:

Първо действие

Свален във въздушна схватка с немски ас, съветският летец Алексей се промъква през фронтната линия към своите. Осемнадесет дни той пълзи в сред непрогледния лес, превъзможвайки студ, глад, страшни болки в ранените си крака и нечовешка умора. Само мисълта за неговата любима — Ольга, за родния град, не му позволяват да отпадне, да се забрави. — Нищо другари! . . Всичко ще бъде добре, говори Алексей и застава себе си да върви по-нататък. Напред и напред, само напред! Останал без сили, той пада напълно изнемогнал. Намират го две деца — Серьонка и Федка. Колхозници, криещи се в гората, отнасят Алексей в землянката на дядо Михайло и неговата снаха Варя. Изпращат Серьонка до съветския аеродром да съобщи за намерения летец. Добрите селяни полагат големи грижи за спасението на Алексей. Скоро от голямата земя пристига самолет, пилотиран от другаря на Алексей — Андрей.

Не след много време, Алексей бива пренесен в една московска болница.

Второ действие

Болнично отделение. След операцията Алексей изживява тежки часове. Възпоменанията му за Ольга, за майка му, за Андрей, за другарите му от полка се преплитат със страшната и неотразима мисъл: — Летец без крака — това е птица без крила, да живее и кълве още може, но да лети — никога. . . В своето отчаяние, Алексей се затваря и с никого не разговаря. Той не вижда с каква воля се съпротивлява на своята тежка болест неговия съсед по легло-комисарят Ворбьов, не вижда силната любов на медицинската сестра Клавдия към комисаря, не чува шегите на ранения летец Кукушкин, не приема добрите съвети на лекаря Василий Висилевич.

Комисарят, в своята голяма любов към живота, към хората, дава на Алексей стар вестник, в който се разказва за подвига на един пилот от първата империалистическа война, който, макар и тежко пострадал, се връща в строя. Алексей захвърля небрежно вестника: — Карпович е загубил само ходилото на единия си крак. И той е летял на фарман. Нима това е самолет?

— Но нали ти си съветски човек? — възразява комисарят. Алексей се замисля:

— Но нали аз съм съветски човек?

Минава време. Алексей се поправя след операцията. Хапейки до кръв устни, той отново се учи да ходи:

— Сега аз имам цел в живота си — отново да летя. И ще летя! Ще летя!

След първия свой полет той ще пише за всичко случило се на Олга.

— Тя още нищо не знае — разказва той на дошлия да го посети Андрей.

Алексей е длъжен да постигне своята цел. Само тогава той ще има право на любовта на Олга.

През пролетта умира комисарят. — Истински човек — го нарича Алексей. Образът на комисаря остава за цял живот пример за младия летец. Тежко изживява Клавдия смъртта на Комисаря, нейната късна и безвъзвратна любов.

Трето действие

Алексей пише писмо на Олга: той вече се е научил да ходи, но никой не иска да му повярва, че ще може да лети. Него му е мъчно. Къса писмото. Не, той ще постигне целта си, ще лети и само след това ще разкаже на Олга за всичко.

Медицинска комисия разрешава на голяма група летци да се върнат на фронта. Но Алексей не е всред тях. На него обещават да му намерят работа в тила. — Никога! — отвърща Алексей. — Аз съм летец от детство, от юношество, цял живот. Аз не искам, аз не мога да живея в тила.

Медицинската сестра Зиночка, обучаваща Алексей по негова молба да танцува, устройва танци. Лекарите трябва да видят как танцува Алексей. Зиночка вярва с цялото си сърце в мечтите на Алексей.

Превъзможвайки болките в горящите си крака, Алексей танцува — първи всред другите летци. Валс, румба! Той трябва да докаже, че ще може да лети.

Недоверието на стария лекар е сломено. Той разбира каква воля и сила трябва да обладава човек, за да се научи така да танцува. И той решава да помогне на Алексей да се върне в строя.

На фронта! В Сталинград! Там, където застават в защита на Родината нейните най-добри синове. Там, където в трудни схватки сега се завоюва мира в света. Там, където сега го чака неговата далечна, вярна любов — Олга, летят мечтите на Алексей.

И ето, Алексей е в Сталинград, в своя полк. Той се прегръща със другарите си, той отново застава зад щурвала на самолета.

Първият бой. След трудната схватка с врага, един след други се завръщат всички самолети. Върнал се е Кукушкин, раненият Андрей, когото Алексей е прикривал в боя, но самият Алексей го няма. Всички мислят със свито сърце, че Алексей вече не е между живите. Но Алексей е жив, той се завръща на аеродрома. Другарите му го поздравяват с победата: той е свалил три вражески самолета.

— Мои другари, земя моя родна, мечтата ми се сбъдна, аз съм отново щастлив, благодаря! — шепне Алексей. Той благодари на дядо Михайло, на лекаря Василий Василевич, на силния духом комисар — на всички, които са му помогнали да се върне в строя, в живота. Алексей сяда да напише писмо на Олга. Но ето, че тя сама пристига при него.

— Мой единствен, удивителен, най-добър, аз се гордея с твоята любов! — говори Олга през сълзи.

Ще се свърши войната, окопите ще обраснат с трева, но винаги светът ще помни подвига, мъжеството и силата на истинските хора, тия, които завоюваха мира на земята.

ПОВЕСТ ЗА ИСТИНСКИЯ ЧОВЕК

Опера в 3 действия (10 картини). Музика от СЕРГЕЙ ПРОКОФИЕВ Либрето от М. Менделсон — Прокофиева по едноименната повест на Борис Полевой

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА:

АЛЕКСЕЙ	✓	Ан. Анастасов
КОМИСАР	✓	Н. Павлов
ВАСИЛ ВАСИЛЕВИЧ	✓	Д. Маников — лауреат на наши и междун. конкурси
АНДРЕЙ	✓	В. Григоров
КОКУШКИН	✓	Б. Христов, Ив. Димов — лауреат на VII свет. младежки фестивал във Виена
ГВОЗДЕВ	✓	Ив. Абаджимаринов
КЛАВДИЯ	✓	А. Георгиева — лауреат на международ. конкурси
ОЛГА		Евг. Вабачева — Славова
ЗИНОЧКА		П. Маринова, Ев. Стоицева
МАЙКАТА		Ев. Стоицева
ДЯДО МИХАЙЛО	✓	Л. Вълкова
ВАРЯ	✓	Й. Стефанов, К. Лунгов
БАБА ВАСИЛИСА	✓	Марг. Праматарова, Ел. Кустева
ПЕГРОВНА	✓	Сн. Якимова
ПОЛКОВНИК	✓	Евд. Здравкова
СТАРШИ ЛЕКАР	✓	Д. Добрев
ФЕДКА	✓	К. Лунгов, Й. Стефанов
СЕРЬОНКА	✓	Любчо Иванов
	✓	Илко Иванов

Диригент: БОРИС ХИНЧЕВ

Режисьор: СТЕФАН ТРИФОНОВ

Художник: ЖАК АВДАЛА

Диригент на хора: Н. НИКОЛАЕВ

Концертмайстор: Ал. ТОМОВ

Корепиститори: В. Кобарелова и К. Рашенова

Завед. постанов. част; Ем. Манов; Помощник режисьори; О. Мазеел. Л. Хаджиева; Суфльор; Л. Немиров; Театърмайстор — Т. Толоров; Тапицер — Д. Хвърчилков; Заведущи шивашки ателиета, дамск. — А. Шандор, мъжко — М. Колев; Завед. художествено осветление — Ц. Соколов и А. Харалампиев; Завед. дърводелско ателие — В. Илиев; Фризьор — Г. Ламбева; Гримьор — В. Нанчев; Перукиор — Г. Ламбев.

